

Z vedeckého života

---

12. ročník European Company and Financial Law Review Symposium Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej dňa 28. septembra 2018 v Madride

Dňa 28. septembra 2018 sa v priestoroch Burzy cenných papierov v Madride (*Bolsa di Madrid*) uskutočnil 12. ročník medzinárodnej vedeckej konferencie *European Company and Financial Law Review Symposium*.¹ Konferencia nadviazala na predchádzajúce ročníky vedeckých stretnutí organizovaných jedným z popredných európskych periodík. Periodikum *European Company and Financial Law Review (ECFR)* sa vo svojej dlhoročnej tradícii zameriava najmä na oblasť práva obchodných spoločností, kapitálového i finančného trhu. Tento ročník bol spoluorganizovaný španielskym časopisom *Revista de derecho de Sociedades*, v ktorom sú publikované prevažne vedecké články z oblasti korporáčného práva. Program tohtoročného sympózia bol venovaný tzv. európskemu korporáčnému balíku (*The European Company Law Package*) zverejnenom Európskou komisiou dňa 25. apríla 2018. Obsah korporáčného balíka tvoria návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132², pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov a postupov v rámci práva obchodných spoločností – COM (2018) 239 v konečnom znení (ďalej len *návrh o digitalizácii*), a návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132, pokiaľ ide o cezhraničné premeny, zlúčenia alebo splynutia a rozdelenia – COM

¹ Správa vznikla v rámci riešenia projektu VVGS PCOV 2017-658. Účast' na konferencii bola podporovaná vnútorným vedeckým grantovým systémom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v rámci riešenia projektu VVGS PCOV 2017-658 *Modernizačné tendencie a inovatívne výzvy v oblasti financovania obchodných spoločností*.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1132 zo 14. júna 2017 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (Ú. v. EÚ L 169, 30. 6. 2017, s. 46 – 127).

(2018) 241 v konečnom znení (ďalej len ako *návrh o cezhraničnej mobilite*). Text návrhu o cezhraničnej mobilite priamo reaguje aj na nedávny rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci *Polbud* (C-106/16) z 25. októbra 2017, v ktorom súd opätovne posudzoval rozsah pôsobnosti slobody usadiť sa a primeranosť vnútroštátnych obmedzení pri cezhraničnom premiestnení sídla, tzv. cezhraničnej premene.

Úvodného slova na sympóziu sa ujali hlavný organizátor podujatia *prof. Dr. Alberto Alonso Ureba* z redakcie časopisu *Revista de derecho de Sociedades* a *prof. Dr. Christoph Teichmann* z Univerzity vo Würzburgu, ktorí účastníkov srdečne privítali a načrtli hlavné témy tohtoročného podujatia. Po slávnostnom otvorení sympózia nasledovala odborná časť pozostávajúca z dvoch tematických okruhov – cezhraničná mobilita obchodných spoločností a digitalizácia korporáčného práva.

Prvý blog príspevkov otvoril predseda korporáčného tímu z Európskej komisie a jeden z hlavných tvorcov návrhov *Dr. Bartłomiej Kurcz*. Vo svojom príspevku stručne priblížil oba návrhy a predstavil ciele, ktoré sa v nich sledujú. Uviedol, že právne poriadky niektorých členských štátov doposiaľ neobsahujú úpravu cezhraničného premiestnenia sídla, prípadne ak obsahujú, neraz sú vo vzájomnom konflikte. Aj z tohto dôvodu je náročné cezhraničné operácie realizovať. Navyše, ochrana poskytovaná zúčastneným stranám (zamestnancom, veriteľom, spoločníkom) môže byť vzhľadom na nedostatok pravidiel neúčinná a nedostatočná. Ďalej upozornil na skutočnosť, že podľa návrhu by cezhraničná premena mala byť vylúčená, ak sa jedná iba o umelú konštrukciu (*artificial arrangement*) zameranú na získanie neprimeraného daňového zvýhodne-

nia alebo spôsobujúcu neprímeraný zásah do zákonných alebo zmluvných práv zamestnancov, veriteľov alebo spoločníkov. Predchádzať tejto situácii by pomohlo aktívne zapojenie nezávislého odborníka, ktorý by transakciu náležite vyhodnotil pred jej samotným uskutočnením. Písomná správa odborníka bude slúžiť aj ako základ pre kontrolu zo strany príslušného orgánu.

Španielsky pohľad na oba návrhy predniesla *Amanda Cohen Benchetrit* z ministerstva spravodlivosti. Vláda Španielska vo všeobecnosti vníma návrhy veľmi pozitívne, avšak má viacero pripomienok k jednotlivým aspektom návrhu o cezhraničnej mobilite, a to najmä ku konceptu umelého premiestnenia sídla, nejasností okolo voľby nezávislého odborníka a exitových práv spoločníkov. Rečníčka nabádala na jasné rozlišovanie etáp pri kreácii spoločnosti – založenie a vznik, ktoré sa pri elektronickom založení spoločnosti na základe vzorovej spoločenskej zmluvy môžu prelínať. Po prvých rečníkoch nasledovala plodná diskusia. Viacerí účastníci sa kriticky postavili najmä k náročnému posudzovaniu konceptu tzv. umelej konštrukcie a vkladaniu pravidiel daňového práva do súkromnoprávných noriem práva obchodných spoločností. Diskusia sa niesla aj v duchu vplyvu brexitu na prijatie predložených návrhov.

Druhý prednáškový blog bol venovaný návrhu o cezhraničnej mobilite. Ako prvý vystúpil *prof. Dr. Francisco J. Garcimartín Alférez* z Madridskej autonómnej univerzity, ktorý detailne priblížil kľúčové ustanovenia návrhu o cezhraničnej mobilite s dôrazom na koncept cezhraničného premiestnenia sídla, teda cezhraničnej premeny (*cross-border conversion*). Upozornil, že koncept umelej konštrukcie sa uplatňuje iba pri cezhraničných premenách, nie pri cezhraničných zlúčeníach a splynutiach, čo v praxi môže znamenať, že ak by cezhraničná premena mala naraziť na vážne pochybnosti o prípadnom vytvorení umelej konštrukcie, obchodné spoločnosti využijú na dosiahnutie svojho zamýšľaného cieľa skôr formu fúzie.

Pripomenul, že zmena skutočného sídla je nevyhnutná iba za predpokladu, ak to vyžaduje cieľový štát. Na uskutočnenie cezhraničného premiestnenia sídla musia byť splnené dve podmienky. Po prvé, spoločnosť nesmie byť v procese zrušenia, v likvidácii alebo konkurze. Rečník túto podmienku považuje za výrazne striktnú, pretože práve v tomto štádiu existencie korporácie sa využíva mobilita na efektívne vybalansovanie ekonomickej situácie. Po druhé, spoločnosť musí prejsť testom posúdenia, či nejde o umelú konštrukciu. Uviedol však, že preukázanie zneužitia práva za účelom zabezpečenia daňových výhod je náročné. Priblížené boli aj jednotlivé kroky procesu cezhraničného premiestnenia sídla. V úvode transakcie musia byť vypracované štyri dokumenty, a to podmienky premeny, správa pre spoločníkov a správa pre zamestnancov, v ktorých sú prezentované právne a ekonomicke aspekty transakcie, a správa nezávislého experta. Rečník kriticky poukázal na niektoré ustanovenia návrhu, ktorých formulácia je ambigua alebo v rozpore so španielskym právnym poriadkom. Spomenutá bola napríklad úprava exitových práv spoločníkov, ktoré sú v návrhu formulované príliš široko, t. j. právo je priznané nielen tým spoločníkom, ktorí hlasovali proti premene, ale aj tým, ktorí nemajú hlasovacie právo. Profesor navrhol, aby bola táto otázka ponechaná na rozhodnutie členským štátom, či upravia exitové práva užšie alebo širšie. Stručne sa venoval aj otázke participácie zamestnancov v orgánoch spoločnosti, kedy najproblematickejšia situácia nastáva vtedy, ak spoločnosť so sídlom v štáte, podľa ktorého právneho poriadku majú zamestnanci právo účasti na spolurozhodovaní (napr. Nemecko), premiestni svoje sídlo do členského štátu, ktorého právny poriadok takéto práva alebo rovnakú úroveň práv pre zamestnancov neupravuje (napr. Španielsko). Vzhľadom na znenie návrhu budú spoločnosti originálne inkorporované v Španielsku bez povinnosti zabezpečiť práva zamestnancom, ale spoločnosti, ktoré svoje sídlo do Španielska premiestnili, budú povinné postupovať aj podľa právneho poriadku pôvodného členského štátu a práva zamestnancom zabezpečiť.

Na problematiku cezhraničnej mobility nadviazal *prof. Dr. Martin Winner* z Viedenskej ekonomickej univerzity, ktorý sa primárne zamerlal na problematiku ochrany veriteľov a minoritných akcionárov v cezhraničných transakciách. V súčasnosti je hlavnou prekážkou nedostatočná harmonizácia pravidiel týkajúcich sa ochrany veriteľov, pričom vecná ochrana je skôr ponechaná na vnútroštátne právo. Návrh ponúka rôzne záruky pre veriteľov, ako napr. možnosť členských štátov prijať opatrenia, aby riadiaci orgán poskytol vyhlásenie o solventnosti spoločnosti. Ak by veritelia neboli spokojní s ochranou svojich záujmov, môžu požiadať príslušný orgán o poskytnutie primeraných záruk. Úlohu vonkajšieho ochrancu (*gatekeeper*) zohráva aj nezávislý odborník, vymenovaný „príslušným orgánom“, ktorý potvrdzuje skutočnosť, či práva veriteľov môžu alebo nemôžu byť transakciu neprimerane ohrozené. Vzhľadom na formuláciu smernice sa vynárajú viaceré nejasnosti, napr. otázka, či súdny orgán alebo samotná spoločnosť sú oprávnení vymenovať nezávislého znalca, požiadavka dvoch typov expertíz (okrem ekonomickej aj právna) alebo otázka zodpovednosti za nesprávne rozhodnutie znalca. Rečník sa dotkol aj ochrany spoločníkov, konkrétne exitových práv spoločníkov nehlasujúcich v prospech uskutočnenia cezhraničnej premeny, ako aj práva pri cezhraničných fúziách namietať spoločnosťou navrhovaný výmenný pomer a žiadať prepočítanie ponúknutej peňažnej náhrady vnútroštátnym súdom.

Prof. Dr. Joti Roest z Amsterdamskej univerzity analyzovala ochranu zamestnancov v cezhraničných transakciách. Upozornila na skutočnosť, že vzhľadom na aktuálne chýbajúcu harmonizáciu ochrany práv účasti zamestnancov na spolurozhodovaní, sa spoločnosti môžu rozhodnúť premiestniť svoje sídlo do členského štátu, ktorý zamestnancom takéto práva nepriznáva. Návrh ustanovuje minimálny rozsah informácií, ktoré musia byť poskytnuté zamestnancom pred uskutočnením cezhraničnej premeny. Ak sa spoločnosť rozhodne premiestniť svoje sídlo do iného členského štátu, budú sa uplatňovať pravidlá cieľového štátu,

ibaže spoločnosť mala šesť mesiacov pred zverejnením návrhu zmluvy o cezhraničnej preмене priemerný počet zamestnancov rovný štyrom pätinám platnej hranice stanovenej v právnych predpisoch pôvodného členského štátu, alebo ak právo cieľového štátu neustanovuje právo účasti zamestnanca aspoň v takom rozsahu, a v akom právo existovalo v spoločnosti pred premenou. Okrem toho sa posilňujú práva zamestnancov na informácie.

Tretí blog príspevkov na tému digitalizácie práva obchodných spoločností otvoril *prof. Dr. Gerald Spindler* z univerzity v Göttingene, ktorý priblížil tému z akademickej perspektívy. Podotkol, že účelom elektronizácie je znižovanie nákladov nielen pri registrácii spoločností, ale taktiež pri každodennej komunikácii. Identifikoval viaceré riziká s tým spojené, ako sú napríklad strata súkromia, kybernetická bezpečnosť a slepá dôvera v technológii. Zdôraznil, že prvým dôležitým krokom je umožniť spoločnostiam vykonať celý proces založenia a zápisu do registra online. V súčasnosti niektoré štáty neumožňujú číro elektronický proces založenia a registrácie obchodnej spoločnosti, v iných krajinách (napr. v Estónsku) je možné spoločnosť založiť do 20 minút. Návrh rešpektuje právne poriadky, ktoré si vyžadujú notársku účasť v procese založenia spoločnosti, pričom do online procesu by mali byť zapojení aj notári. V zmysle návrhu by spoločnosti (avšak nie verejné akciové spoločnosti) mohli byť zaregistrované online, a to v maximálnej lehote piatich pracovných dní. Dostupné by mali byť aj vzorové zakladajúce dokumenty (šablóny) pre jednotlivé formy obchodných spoločností. Ďalej sa navrhovanou smernicou zabezpečuje elektronické poskytovanie všetkých dokumentov a získavanie kópií týchto dokumentov.

Posledný príspevok predniesol *Dr. Segismundo Álvarez Royo-Villanova* z notárskej komory v Madride, ktorý sa venoval návrhu o digitalizácii z pohľadu praxe. Dôležitým aspektom podľa neho je identifikácia zúčastnených osôb pri procese registrácie obchodnej spoločnosti. Vzájomne sa uznávajú prostriedky elek-

tronickej identifikácie občanov v súlade so systémom e-IDAS. Členské štáty však budú môcť požadovať fyzickú prítomnosť v prípade opodstatnených dôvodov. V záverečnej diskusii vystúpili viacerí rečníci, ktorých výstupy sa dotkli najmä prepojenia digitalizácie pri poskytovaní nepeňažných vkladov, technických chýb pri elektronickom hlasovaní a komunikácii, otázok digitálneho prepojenia informácií z registra diskvalifikácie, ako aj využívanie *big data* a ich vplyvu na podnikateľský úsudok štatutárneho orgánu. Na záver vystúpil *prof. Teichmann*, ktorý zhodnotil význam takýchto plodných vedeckých stretnutí a samotný prínos sympózia.

Medzinárodné vedecké sympóziu bolo príležitosťou na prezentovanie a konfrontovanie odborných názorov širokého spektra európskej akademickej obce v oblasti práva obchodných spoločností a na vzájomnú diskusiu o aktuálnych otázkach, ktoré sa priamo dotýkajú

alebo v blízkej budúcnosti budú dotýkať členských štátov Európskej únie. V rámci diskusie došlo k prínosnej výmene poznatkov a skúseností z jednotlivých členských štátov Európskej únie a v neposlednom rade k nadviazaniu vedeckej a osobnej spolupráce. Konferencie sa zúčastnila relatívne početná slovenská delegácia: z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave sa konferencie zúčastnili *prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD.*, a *JUDr. Barbora Grambličková, PhD., LL.M.*, Právnickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach reprezentovali odborní asistenti z Katedry obchodného práva a hospodárskeho práva *JUDr. Žofia Mrázová, PhD., MCL.*, a *Ing. Mgr. Jaroslav Dolný, PhD.* Dovolíme si na záver uviesť, že ďalšia konferencia organizovaná ECFR sa uskutočnila 27. septembra 2019 v univerzitnom meste Krakov v Poľsku.

Žofia Mrázová*

---

* *JUDr. Žofia Mrázová, PhD., MCL.*, Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva, Právnická fakulta, UPJŠ, Košice.